

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Forhandling om forsvarsministerens redegørelse til folketinget af 28. oktober 1964 vedrørende mandskabsbehandlingen i forsvaret.

(Redegørelsen findes i tidenden sp. 296).

Søgaard: Jeg vil gerne takke den højtærede forsvarsminister for den redegørelse, ministeren afgav den 28. oktober, og hvori jeg synes, at der blev peget på en række af de områder inden for forsvaret, som udgør den væsentligste betingelse for en positiv og hensigtsmæssig uddannelse af vore unge på dette felt.

Denne redegørelse er afgivet på baggrund af den seneste tids debat angående forsvaret, og både i dagbladene, i befolkningen og inden for vore tre værn er diskussionen taget op på grundlag af interviewet med den højtærede forsvarsminister i dagbladet Aktuelt for den 18. oktober. En del af debatten har drejet sig om de synspunkter, man har ment forsvarsministeren har fremsat ifølge dette interview; en anden del har drejet sig om forholdene mellem de værnepligtige og de værnepligtige befalingsmænd samt officererne, altså det, der bl. a. er med til at skabe det såkaldte klima inden for forsvaret.

Det er min opfattelse, at hvis denne debat, der her er sat i gang, ikke tjener andet positivt formål, så har den dog haft til følge, at der er trukket nogle synspunkter frem i retning af, om vort forsvar ikke er sakket lidt bagud i forhold til det øvrige samfund med hensyn til modernisering og demokratisering. Men det er jo ikke noget, man bare kan skyde forsvarets folk i skoene — eller for at blive i terminologien: i støvlerne. Det er noget, som vi vel for længst i det høje ting selv burde have taget op til en virkelig alvorlig overvejelse og drøftelse.

Når vi tænker på de almindelige skole- og uddannelsesdebatter, så har de jo jæv-

lig sat deres meget stærke præg på tingets arbejde, og det er vel rimeligt, at det er så; det er jo vore børns og unges fremtid, det gælder, og dermed også samfundets. Vi kan jo næsten heller ikke åbne den daglige avis uden at møde en eller anden form for artikel eller diskussion om pædagogik og metodik, om gruppepsykologi, og hvad det nu hedder alt sammen, men det er, som om den opdragelse og uddannelse, der finder sted inden for forsvaret både af de værnepligtige, de værnepligtige befalingsmænd og officererne er et lukket område, som ikke hidtil har haft vor store interesse. Det ligger vel i sagens natur, at en række felter inden for forsvaret ikke egner sig til at være genstand for en åben debat i almindelighed, men vedrørende den skoling og uddannelse, der finder sted af de værnepligtige også på befalingsmandsskolerne, er det min opfattelse, at der ikke sker nogen skade ved en mere åben diskussion.

Det er, som om vi med forsvarsforliget af 1960 ligesom har ment, at nu var der ingen synderlig grund til at røre ved disse områder foreløbig. Men her skal vi huske på, at tusinder af unge mænd hvert år skal gennemgå denne uddannelse og her for første gang siden skolen kommer i kontakt med et alvorligt samfundskrav, som vi forlanger opfyldt efter regler, som måske ikke altid kan synes lige rimelige set fra den værnepligtiges synspunkt, og her er det, jeg mener, at vi fra det høje tings side måske har forsømt en opgave. Vi har vel nok en gang imellem trukket lidt på skulderen, når en eller anden såkaldt affære kom frem i dagbladene og en og anden her i det høje ting måske i den anledning stillede spørgsmål fra denne talerstol, men en virkelig debat har manglet.

Jeg er derfor den højtærede forsvarsminister taknemlig for, at vi måske nu via denne diskussion kan få sat gang i nogle af de ting, der har manglet. Hele vort samfund er jo på en lang række områder under omformning og udvikling i retning af mere moderne synspunkter, men det er, som om denne udvikling ikke rigtig har slået igennem i det daglige arbejde inden for forsvaret.

Jeg har selv her i de tidlige efterkrigsår både været værnepligtig og senere værnepligtig befalingsmand, og jeg husker ud-